

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله تک‌نگاشت‌های
الگوی اسلام ایران پیشرفت

توسعه پایدار اسلامی ایرانی از نظر گاه عدالت بین‌نسلی و محیط زیست

اردیبهشت ۱۳۹۳

رهبر فرزانه انقلاب اسلامی:

**باید در طراحی الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت
بر چهار عرصه‌ی فکر، علم، معنویت و زندگی تکیه شود
که در این میان، موضوع «فکر» بنیانی‌تر از بقیه‌ی عرصه‌ها است**

در دیدار اعضای شورای عالی
مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت
۱۳۹۱/۱۲/۱۳

سرشناسه	فراهانی فرد، سعید، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	توسعه پایدار اسلامی ایرانی از نظر گاه عدالت بین نسلی و محیط زیست؛ نگارش سعید فراهانی فرد، ابوالقاسم توحیدی‌نیا.
مشخصات نشر	تهران: مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، انتشارات الگوی پیشرفت، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۸۳ ص.؛ مصور، جدول.
فروست	سلسله تک نگاشت‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ ۳۰.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۱-۱۸-۰
وضعیت فهرست نویسی	فایا
موضوع	توسعه پایدار - ایران جنبه‌های زیست‌محیطی
موضوع	حفاظت محیط زیست - جنبه‌های مذهبی - اسلام
موضوع	اسلام و عدالت
شناسه افزوده	توحیدی‌نیا، ابوالقاسم، ۱۳۵۶
شناسه افزوده	مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، انتشارات الگوی پیشرفت
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ ق ۸۱۶ تا / HCEA
رده بندی دیویی	۳۳۳۷۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۸۸۴۹

سلسله تک نگاشت‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت:

توسعه پایدار اسلامی ایرانی از نظر گاه عدالت بین نسلی و محیط زیست

نگارش: حجت الاسلام دکتر سعید فراهانی فرد و ابوالقاسم توحیدی‌نیا

ناشر: نشر الگوی پیشرفت، وابسته به مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

نوبت چاپ: اول، اردیبهشت ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸ ۶۰۰-۷۶۱۱-۱۸-۰

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

تلفن: ۰۲۱ ۸۸۰۱۴۶۴۸ - ۰۲۱ ۸۸۶۳۴۰۰۸

www.olgou.ir

Email: olgou@olgou.ir

نشانی: تهران، خیابان جلال آل احمد، رویه‌روی بیمارستان شریعتی، شماره ۳

تمامی حقوق این اثر متعلق به مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت است.

مسئولیت دیدگاه‌های بیان شده در این تک نگاشت بر عهده مؤلفان محترم است.

پیشگفتار

تعیین مبانی، ارکان، چارچوب و مسیر پیشرفت کشور در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باید با مشارکت گسترده و حضور همه جانبه دانشمندان، محققان، نخبگان دانشگاهی و حوزوی و جوانان این مرز و بوم صورت گیرد. به گواه تاریخ و تجارب گذشته، پیشرفتی همه جانبه و پایدار خواهد بود که مبانی اسلامی و اقتضائات ایرانی در آن توأمان مورد توجه باشد.

اینک مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در آستانه اتمام سه سال تلاش‌های علمی، تخصصی و فکری درباره پیشرفت اسلامی ایرانی، برگزاری نشست‌های علمی و تخصصی، تاسیس اندیشکده‌های مرکز، انتشار صدها مقاله ارزشمند و تهیه نقشه راه تدوین الگو و انجام برخی از مراحل آن، در نظر دارد با هدف تولید دانش و گسترش و تعمیق ادبیات موضوعی در حوزه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، آثاری را به صورت تک نگاشت‌های علمی فاخر منتشر نماید. تک نگاشت نوشتاری تخصصی و نیمه مبسوط است که توسط یک پژوهشگر خبره در یک موضوع خاص نگاشته می‌شود. تک نگاشت از نظر حجم و محتوا حد فاصل مقاله و کتاب است و نویسنده با پردازش و تحلیل یافته‌ها و مطالعات تخصصی پیشین و افزودن یافته‌های پژوهشی جدید خود و تحلیل جامع و منسجم آنها افق‌های تازه‌ای را در زمینه مورد بررسی می‌گشاید.

سلسله تک نگاشت‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت که در مجلدات مختلف منتشر می‌شوند، حاصل تلاش جمعی از استادان، اندیشمندان و محققان دانشگاهی و حوزوی است که مراحل مختلف نگارش، ارزیابی، ویراستاری، تدوین و انتشار را با نظارت متخصصان و اهل فن گذرانده است و در اختیار صاحب‌نظران قرار می‌گیرد. در پایان از مساعدت‌ها و تلاش‌های ارزنده نویسندگان تک نگاشت‌ها و داوران و مراکز مختلف علمی و پژوهشی که ما را در تهیه، تدوین و انتشار این سلسله یاری رساندند، تقدیر و تشکر می‌شود. امید است این محتوای علمی بتواند افق‌های نو و روشنی را در پیش چشم متخصصان دانشگاهی و حوزوی بگشاید و هر روز در طی مسیر تدوین و تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت گام‌های بلندتر و استوارتری برداشته شود.

فهرست

۵	..... خلاصه
۸	..... مقلمه
۱۵	..... مباحث نظری
۱۵	..... مفهوم توسعه پایدار
۱۸	..... مفهوم عدالت بین‌نسلی از منظر اسلامی
۲۹	..... جایگاه حفظ محیط زیست در اسلام
۳۹	..... مباحث کاربردی
۳۹	..... ملاک عدالت بین‌نسلی
۵۵	..... قواعد عملی جهت تحقق عدالت بین‌نسلی در اسلام
۶۴	..... ارائه راهبرد سیاستی جهت تحقق عدالت بین‌نسلی در کشور
۶۴	..... راهبرد اقتصاد غیر نفتی و کاهش وابستگی اقتصاد به نفت
۷۱	..... عدالت بین‌نسلی و صندوق ذخیره ارزی
۷۵	..... جمع‌بندی و پیشنهادات
۷۹	..... منابع